

MTMA

ul. Drzymały 9/4
40-059 Katowice

NIP 634 28 19 120
REGON 243 26 63 33
biuro@mtma.pl
+48 607 247 013

Projekt konceptyjny

**Opracowanie koncepcji
zagospodarowania przestrzeni
wraz z aranżacją ekspozycji
w ramach zadania
pn.: „Wykonanie dokumentacji
projektowej Centrum Dialogu
Międzynarodowego z Domem
Pamięci Ziemi Czarnodunajeckiej
i jej Mieszkańców” zgodnie
z ofertą (wersja uproszczona).**

Gmina Czarny Dunajec
ul. Piłsudskiego 2
34-370 Czarny Dunajec
NIP 735 284 32 73

PROJEKT KONCEPCYJNY

CENTRUM DIALOGU MIĘDZYNARODOWEGO

Z DOMEM PAMIĘCI ZIEMI CZARNODUNAJECKIEJ I JEJ MIESZKAŃCÓW

Wstęp

Niniejsze opracowanie, zwane w dalszej części projektem koncepcyjnym lub w wersji skróconej koncepcją, stanowi opracowanie przygotowane przez firmę MTMA sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach 40-059, ul. Drzymały 9/4 (NIP 6342819120). Powstało na zlecenie Gminy Czarny Dunajec z siedzibą w Czarnym Dunajcu 34-470, ul. Piłsudskiego 2 (NIP 6342819120), zwanego w dalszej części opracowania Zamawiającym.

Projekt koncepcyjny został opracowany w oparciu o wytyczne przekazane podczas spotkań z przedstawicielami Zamawiającego oraz osobami wskazanymi przez Zamawiającego jako nadzór merytoryczny.

W trakcie opracowywania projektu koncepcyjnego autorzy korzystali z dokumentacji udostępnionej przez Zamawiającego, a także przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Krakowie delegaturę w Nowym Targu. Na etapie opracowywania projektu budowlanego zaleca się wykonanie programu prac konserwatorskich obejmującego przede wszystkim wskazówki dotyczące postępowania z historycznymi malaturami znajdującymi się na ścianach w sali głównej.

Projekt koncepcyjny, ze względu na swój charakter oraz stopień szczegółowości, nie jest dokumentem stanowiącym bezpośrednie wytyczne budowlane i instalatorskie, jak również nie może stać się podstawą do przygotowania szczegółowego kosztorysu inwestorskiego i przedmiaru prac. Przedstawiona koncepcja ma za zadanie określenie wizji funkcjonalnego zagospodarowania przestrzeni wystawienniczej wraz ze wskazaniem Zamawiającemu rozwiązań merytorycznych, narracyjnych, sprzętowych i architektonicznych, które powinny zostać uwzględnione w trakcie realizacji wystawy. Wszelkie rozwiązania szczegółowe (przede wszystkim rozwiązania techniczne i sprzętowe), jak również wszelkie treści merytoryczne, powinny zostać uzupełnione na etapie przystąpienia do realizacji, tj. w trakcie przygotowania projektu wykonawczego. Projekt wykonawczy powinien się bezpośrednio opierać na rozwiązaniach przedstawionych w koncepcji.

Wszystkie elementy uwzględnione w projekcie koncepcyjnym zostały opisane i zaproponowane tak, by zapewnić ich trwałość, ergonomię, łatwość w obsłudze i użytkowaniu. Zakłada się wykorzystanie tylko i wyłącznie materiałów bezpiecznych,

trwałych, niepalnych lub zabezpieczonych przed spalaniem, a także zabezpieczonych przed korozją i wpływem czynników biologicznych. Rozmieszczenie stanowisk oraz dobór oświetlenia również zostały wykonane w oparciu o względy bezpieczeństwa. Wszystkie elementy ruchome, manualne oraz przyciski sterujące zakładane są jako elementy zapewniające trwałą obsługę, z wykorzystaniem rozwiązań tzw. wandaloodpornych.

Na etapie wykonywania projektu budowlanego należy opracować ekspertyzę techniczną konstrukcyjno-budowlaną, ze szczególnym zwróceniem uwagi na maksymalną nośność stropu znajdującego się między pierwszym piętrzem a poddaszem. Dodatkowo, ze względu na zabytkowy charakter obiektu, konieczne będzie uzyskanie ekspertyzy technicznej wykonanej przez rzeczoznawcę do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych, w której zostanie ujęta m.in. nienormatywna klatka schodowa. Projekt koncepcyjny zakłada stały pobyt w obiekcie tylko osoby pracującej w punkcie obsługi.

Charakter ekspozycji. Funkcje przestrzeni ekspozycyjnych

Unikatowy budynek synagogi to obiekt eklektyczny, o elewacji z nieotynkowanej cegły, wtopiony w krajobraz miejscowości. Wynurzająca się spomiędzy domów mieszkalnych bożnica, zgodnie z założeniami judaizmu, nie stanowiła świątyni i nie była miejscem kultu. Słowo „synagoga” w starożytnym języku greckim oznaczało zgromadzenie, miejsce zebrań. Synagogi są to więc miejsca nauki, studiowania Tory i Talmudu, miejsca dialogu i rozważań. W Czarnym Dunajcu była to przestrzeń dla spotkań niezbyt przecież licznej społeczności, która w murach synagogi doświadczała poczucia bezpieczeństwa i komfortu przebywania we własnym gronie. Dlatego głównym założeniem obiektu jest, obok stworzenia nowoczesnej, historycznej ekspozycji multimedialnej stanowiącej trzon Domu Pamięci Ziemi Czarnodunajeckiej, wykreowanie Centrum Dialogu. Miejsca spotkań oraz wystaw czasowych, gdzie ekspozycja będzie inspiracją do dyskusji, rozważań i opowieści.

Na parterze przewidziano wielofunkcyjną przestrzeń sali audytoryjnej otoczonej przez zabudowę wystawy. Stała ekspozycja na parterze, dotycząca dziejów rodzin żydowskich z Czarnego Dunajca, została zaprojektowana w taki sposób, by istniało możliwe jej czasowe wyłączenie i zmianę prezentowanych treści na prezentację wystaw czasowych.

Przestrzeń dawnego babińca, zlokalizowana na pierwszym piętrze, opowiada o dziejach gminy Czarny Dunajec oraz o bohaterach wywodzących się z terenów ziem czarnodunajeckich.

Na ostatniej kondygnacji, poddaszu, zlokalizowano salę warsztatową. Tutaj odbywać się będą kameralne spotkania w roboczej przestrzeni, wymagające miejsca do wspólnej pracy.

Zwiedzanie oraz wydarzenia czasowe odbywające się w audytorium przeznaczone są dla maksymalnie 49 osób nieprzebywających w obiekcie dłużej niż 2 godziny. Strefa warsztatowa na poddaszu także nie powinna być użytkowana dłużej niż 2 godziny i przez więcej niż 49 osób. Założenia te powstały w oparciu o wymagania dotyczące bezpieczeństwa pożarowego, ilości dostępnych wyjść ewakuacyjnych oraz ilości toalet koniecznych dla określonej liczby osób przebywających w obiekcie stale bądź czasowo.

Przedstawiony plan przebudowy i założenia projektowe stanowią wstępne wytyczne projektowe i powinny zostać dostosowane i odpowiednio zmodyfikowane na etapie tworzenia projektu budowlanego.

Charakter aranżacji plastycznej

Wyjątkowy charakter obiektu, jego historia oraz pierwotna funkcja implikują konieczność stworzenia miejsca, które nie będzie stało w sprzeczności ze swoim otoczeniem i dziejami. Zmiany powodujące zaburzenia w historycznej tkance czy też surowa, nowoczesna aranżacja stanowiłyby element obcy, dominujący, stojący w sprzeczności z autentycznym charakterem miejsca. Koncepcja zakłada więc w dużej mierze przywrócenie pierwotnego wyglądu budynku.

Proponowana aranżacja wnętrz ekspozycyjnych inspirowana jest przede wszystkim historią obiektu. W aranżacji części wystawowej założono zdjęcie wtórnych malatur oraz pozostawienie, o ile to będzie możliwe, warstw przedwojennych wraz z zachowanymi polichromiami. Planuje się, by ściany w przestrzeniach wystawowych zostały poddane konserwacji oraz zabezpieczeniu, ale nie były pokryte kolejnymi warstwami wykończeniowymi. Inaczej potraktowano strefę wejściową, schody oraz pomieszczenia techniczne i poddasze.

Proponowana zabudowa wykonana została z materiałów drewnopochodnych, laminowanych bądź malowanych w kolorze palisandru, a także ze stali oraz szkła transparentnego bądź barwionego w masie. Zastosowane kolory oraz wyposażenie pozwolą na stworzenie kameralnej przestrzeni inspirowanej epoką dwudziestolecia międzywojennego, tj. okresem, kiedy zasymilowana już społeczność żydowska najmocniej wpisała się w krajobraz gminy.

Odbiorcy i charakterystyka oferty dla poszczególnych grup

Ekspozycja skierowana jest do zróżnicowanego grona zwiedzających. Tworzona jest przede wszystkim dla mieszkańców gminy Czarny Dunajec. Centrum Dialogu ma służyć organizacji wydarzeń, które bezpośrednio dotyczą historii gminy, ma kultywować pamięć o jej dawnych mieszkańcach. Obiekt będzie więc pełnić rolę wzmacniająca poczucie własnej tożsamości oraz świadomości społecznej, ma integrować oraz edukować mieszkańców gminy. Ze względu na małą powierzchnię obiektu wystawa przeznaczona jest przede wszystkim dla grup dorosłych oraz młodzieży. Mimo że nie przewiduje się osobnej, dziecięcej ścieżki zwiedzania, nie ma jednak przeciwwskazań do zwiedzania wystawy także przez młodsze dzieci.

Z drugiej strony bliskość tatrzańskich szlaków turystycznych oraz usytuowanie Czarnego Dunajca na szlaku zabytków judaizmu (trasa Kraków–Oświęcim–Zakopane) sprawiają, że synagoga stanie się jednym z celów wycieczek międzynarodowych, stąd prezentowanie treści na wystawie także w języku angielskim oraz przedstawianie szerszego kontekstu historycznego, który pozwoli na zorientowanie się w czasoprzestrzeni prezentowanych historii.

Dostosowanie wystaw do potrzeb osób niepełnosprawnych

Jednym z celów procesu projektowego była identyfikacja wszelkich barier i ich zniwelowanie lub też ograniczenie w taki sposób, by wystawa była w możliwie największym stopniu dostępna dla osób niepełnosprawnych bądź posiadających specjalne potrzeby, z uwzględnieniem wytycznych wynikających z Ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U. 2019 poz. 1696).

W szczególności wytyczne te znalazły zastosowanie w wysokości postumentów i blatów roboczych na potrzeby osób poruszających się na wózkach inwalidzkich, zadbano również, by możliwa była każdorazowo obsługa frontalna. Wprowadzono również wiele pomniejszych usprawnień w tym zakresie (ujednolicono wysokość elementów sterowania, podręczne umiejscowienie elementów aktywnych), wynikających bezpośrednio z zapisów ustawy, jak i podręczników projektowania bez barier (K. Kowalski, „Projektowanie bez barier – wytyczne”, Warszawa 2018; K. Kowalski, „Włącznik – projektowanie bez barier”, Warszawa 2019).

Przestrzeń, w których realizowana będzie wystawa, praktycznie nie posiada architektonicznych przeszkód, które utrudniałyby dostęp dla osób niepełnosprawnych ze względu na założenia projektowe dotyczące wprowadzenie do projektu dźwigu osobowego

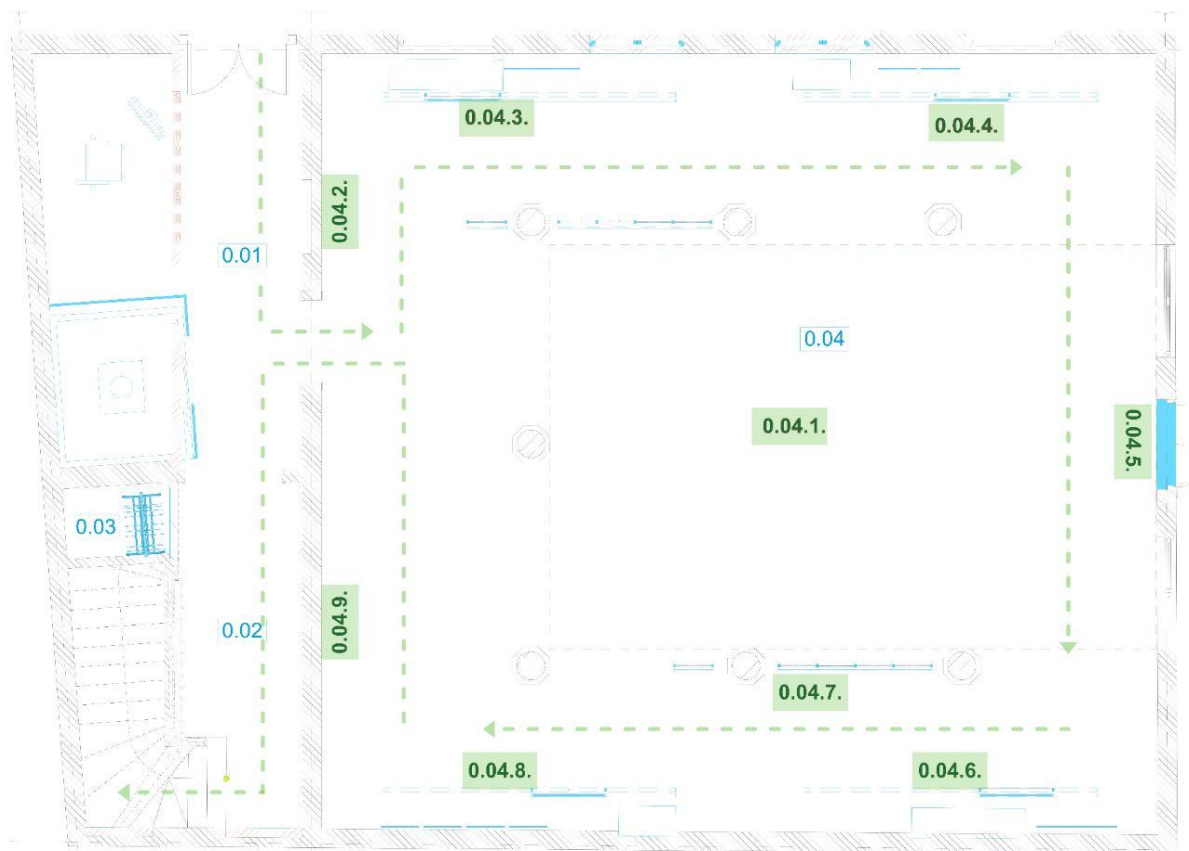
dostosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych ruchowo poruszających się na wózku inwalidzkim.

W warstwie wizualnej zastosowano rozwiązania kontrastowe, co stanowi ułatwienie dla osób z wadami wzroku. Treści pisemne, zarówno w formie elektronicznej, jak i w formie drukowanej, posiadają krój i wielkość pisma dostosowane do czytania także przez osoby z wadami wzroku. Ponadto we wszystkich aplikacjach w kodach źródłowych i w layoucie należy dodać możliwość wyboru wersji wysokokontrastowej. W aplikacjach filmowych oraz projekcjach uzupełnionych o nagrania lektorskie założono uzupełnienie stanowisk o tabliczki zawierające wydruk prezentowanych treści. Dla osób niewidomych przewidziano ułatwiające poruszanie się po obiekcie tabliczki tyflograficzne z planem pomieszczeń oraz tabliczki na poręczy schodów informujące o położeniu.

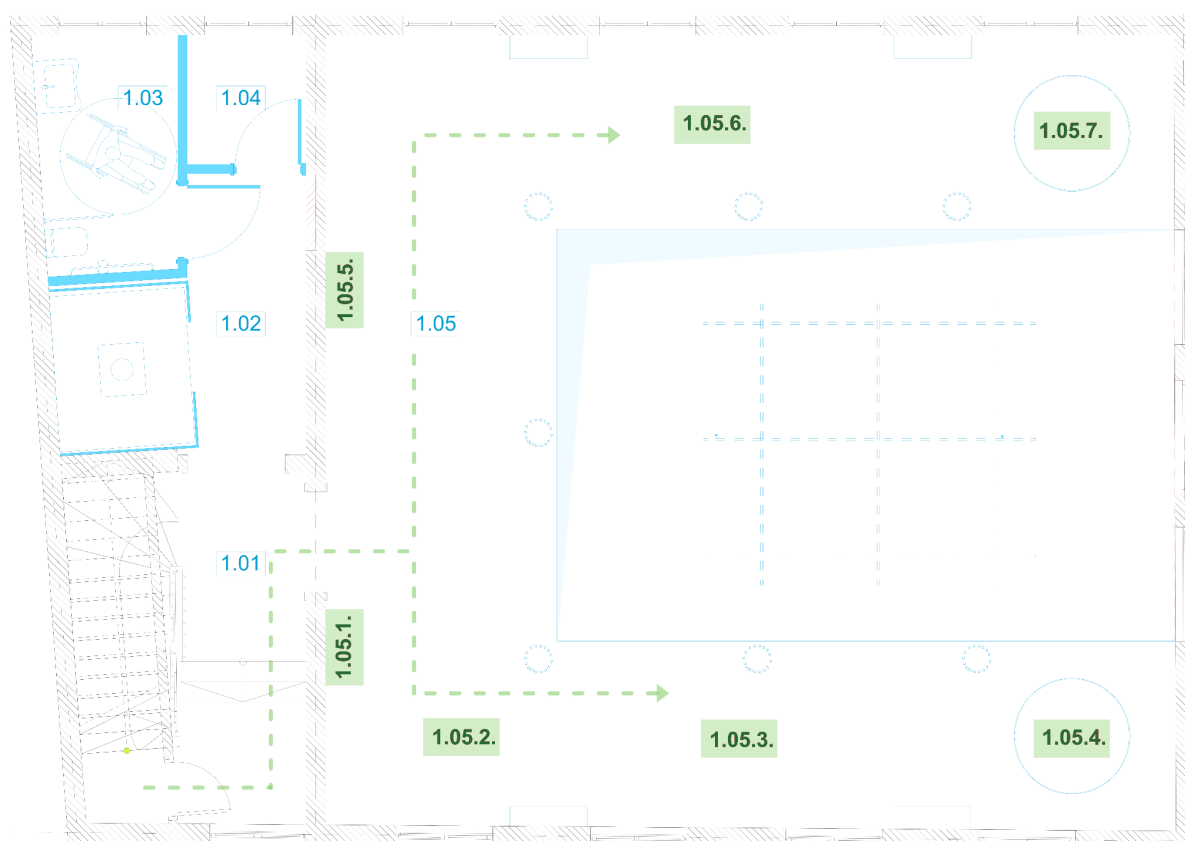

Ścieżka zwiedzania, scenariusze zwiedzania oraz scenariusze aktywności stanowisk ekspozycyjnych

Ścieżka zwiedzania na parterze

Ścieżka zwiedzania na piętrze

PARTER

0.01. Strefa wejściowa

Tuż obok wejścia do synagogi umiejscowiono stanowisko obsługi Centrum Dialogu. Tutaj ulokowano także szyb windy dostosowanej do transportu osób poruszających się na wózku inwalidzkim.

Zapowiedzią tematu ekspozycji oraz ukłonem w stronę pierwotnej funkcji i historii budynku jest zawieszona na ścianie mezuzy. Za pomocą przycisku należy tutaj włączyć pierwszą z opowieści lektora – krótkie wyjaśnienie, jakie jest znaczenie mezuzy w żydowskich domach.

Wyposażenie przestrzeni:

Zabudowa:

- lada recepcyjna
- krzesło biurowe

Zabudowa ekspozycyjna:

- replika mezuzy
- identyfikacja przestrzenna razem z przestrzennym logiem obiektu

- arkusz z treścią nagrania

Sprzęt AV i elektromechaniczny:

- komputer do uruchamiania i sterowania wystawą
- podświetlenie mezuzy
- player
- głośnik
- wzmacniacz
- przycisk wandaloodporny

Zawartość multimedialna:

- nagranie lektora w dwóch językach, opowieść o mezuzie

0.03. Szatnia

Rolę szatni, ze względu na niewielką powierzchnię obiektu, pełni mobilny wieszak (na kółkach) schowany we wnęce przy schodach.

Wyposażenie przestrzeni:

Zabudowa:

- szatnia.

0.02. Wejście na schody i schody

Przechodząc na piętro, zwiedzający cofa się do początków historii Czarnego Dunajca. Na ścianie wzdłuż schodów umieszczono nazwiska lokatorów, właścicieli, sołtysów i mieszkańców dzisiejszej gminy Czarny Dunajec (listy mieszkańców poczynawszy od XVII w.) oraz najważniejsze daty z historii gminy. Nazwiska polskie przeplatają się z żydowskimi, pokazując w ten sposób, że dzieje prezentowane na obu piętrach stanowią spójną całość. A choć Żydzi stanowili grupę kulturowo mocno odmienną od pozostałych mieszkańców, wszyscy razem tworzyli barwny krajobraz miejscowości.

Wyposażenie przestrzeni:

Zabudowa ekspozycyjna:

- nadruk na ścianie

Sprzęt AV i elektromechaniczny:

- oświetlenie, 5 sztuk.

0.04. Sala główna

Sala główna to przestrzeń wielofunkcyjna. Pełni rolę audytorium, sali ekspozycyjnej dla wystawy stałej, poświęconej historii społeczności żydowskiej w gminie Czarny Dunajec, oraz sali wystaw czasowych. Tak wiele ról, przy jednocześnie niewielkim metrażu przestrzennym, stworzyło konieczność zaprojektowania uniwersalnej i w swojej funkcjonalności elastycznej zabudowy wystawienniczej. Także projektowane multimedia uwzględniają możliwość wyboru pomiędzy dwoma trybami – wystawą stałą, z gotowymi artystycznymi widowiskami multimedialnymi, oraz trybem edytowalnym dla wystaw czasowych.

Wyposażenie przestrzeni:

Zabudowa ekspozycyjna:

- instalacja z barwnego szkła

Sprzęt AV i elektromechaniczny:

- oświetlenie.

0.04.1. Audytorium

Zlokalizowane w centralnej części pomieszczenia audytorium to przestrzeń dla odczytów, koncertów i niewielkich eventów. Znajdujące się tutaj krzesła oraz stoliki nadają sali kameralny klimat sprzyjający twórczym dyskusjom. Wnętrze przywodzi na myśl przedwojenne kluby spotkań artystów i jednocześnie pozwala synagodze zachować swoją główną rolę – pozostać miejscem rozmów, dyskusji i rozważań. Do dyspozycji słuchaczy pozostają rzutnik, mikrofon z głośnikiem oraz rozwijany, elektryczny ekran projekcyjny, którego kasety wraz z rzutnikiem schowano pod antresolą.

Mimo że sala oświetlana jest dziennym światłem płynącym przede wszystkim z centralnych okien przechodzących przez obie kondygnacje, w razie konieczności istnieje możliwość odcięcia światła słonecznego dzięki zasłonom chowanym na antresoli. Przewidziano również możliwość zasłonięcia mniejszych okien znajdujących się na parterze za pomocą rolet, których kasety schowane zostaną pod antresolą. Audytorium otoczone jest przez stanowiska ekspozycyjne, zbudowane m.in. z barwionego szkła zamontowanego w stalowych ramach inspirowanych charakterystycznym kształtem okien synagogi. W zestawieniu z dziennym światłem, wpadającym przez odsłonięte okna, wnętrze tworzy wrażenia estetyczne nawiązujące w swojej symbolice do żydowskiego mistycyzmu, przypisującego światłu i barwom szczególne znaczenie. Przeszklenia będące elementem opisanych niżej stanowisk przywołują na myśl także witraże, które pojawiają się w synagogach, zwłaszcza XIX-wiecznych.

Wyposażenie stanowiska:

Zabudowa ekspozycyjna:

- stolik kawowy, 3 sztuki
- krzesło, 27 sztuk
- zasłona z karniszami i systemem zsuwania
- rolety okienne zaciemniające 150x220 cm, 4 sztuki

Sprzęt AV i elektromechaniczny:

- projektor
- ekran projekcyjny
- komputer sterujący
- nagłośnienie

0.04.2. Żydzi w Czarnym Dunajcu

Stanowisko stanowiące bazę wiedzy. W zaprojektowanym meblu zabudowano monitor oraz mechaniczny suwak inspirowany wskaźnikiem do czytania Tory (jad). Przesunięcie jadu zmienia wyświetlany na monitorze obraz, pozwalając na odkrycie kolejnych, animowanych prezentacji opowiadających o podstawach kultury i historii żydowskiej, podziale na grupy etniczno-kulturowe, historii obecności Żydów w gminie, prawdopodobnym rozmieszczeniu obiektów judaistycznych w Czarnym Dunajcu (mykwa, szkoły żydowskie, synagoga).

Wyposażenie stanowiska:

Zabudowa ekspozycyjna:

- zabudowa meblowa
- replika jadu

Sprzęt AV i elektromechaniczny:

- monitor 34"
- komputer
- elektronika i mechanika do sterowania stanowiskiem

Zawartość multimedialna:

- aplikacja „Społeczność żydowska w Czarnym Dunajcu”.

Stanowiska 0.04.3, 0.04.04, 0.04.06, 0.04.07, 0.04.08

Pięć stanowisk wielofunkcyjnych, z możliwością wymiany poszczególnych treści i elementów. Na co dzień są nośnikami treści dla wystawy stałej, mogąc jednocześnie pełnić

funkcję zabudowy dla wystaw czasowych. Poszczególne stanowiska złożone są z zabudowy meblowej z gablotą (nie w każdym przypadku), planszy oraz instalacji multimedialnej prezentowanej na kolorowych, szklanych płytach.

Barwione w masie szkło pokryte zostało inteligentną folią projekcyjną. W trybie pozawidowskim folia pozostaje przezroczysta, prezentując barwy szkła stanowiącego ozdobę sali. Przesunięcie oznaczonej szyby pozwala na obserwację gry barw i światła pomiędzy nakładającymi się szklanymi taflami, a także, przede wszystkim, uruchamia widowisko multimedialne. Inteligentna folia dzięki odcięciu zasilania elektrycznego staje się nieprzezierna, pozwalając na wyświetlenie filmu.

Plansze z nadrukami wykonane zostały z odpornego na zarysowania materiału. Zaprojektowano je w taki sposób, by istniała możliwość wyjęcia ich z konstrukcji i wymiany na alternatywną planszę, stanowiącą pustą ramę, gotową do wypełnienia treścią dla dowolnej wystawy czasowej.

Dla większości stanowisk przewidziano także gablotę, w której na co dzień mieścić się będą rekonstrukcje przedmiotów związanych z judaizmem oraz społecznością żydowską. Gabloty zaprojektowano z myślą o łatwym otwarciu oraz wymianie znajdujących się w nich eksponatów na artefakty stanowiące elementy wystaw czasowych.

Każde ze stanowisk prezentuje losy innej rodziny żydowskiej z Czarnego Dunajca. Za pośrednictwem rodzin zostają ukazane dzieje całej społeczności. Uruchamiane za pomocą przesuwnej szyby widowiska multimedialne złożone są z krótkich, artystycznych scen animowanych opowiadających o rodzinnych historiach zwykłych-niezwykłych ludzi. Projekcje filmowe nie stanowią pełnych, zamkniętych historii, nie zawsze możliwych do odtworzenia na przykładzie niepełnych źródeł i informacji. Przywodzą na myśl raczej ulotne cienie dawnych historii i wspomnień. Sceny są nieme. W tle z głośnika słychać głos lektora, który toczy opowieść o rodzinnej historii; na końcu każdej z opowieści następuje zatrzymanie kadru i lektor krótko opowiada o dalszych losach wybranej rodziny. Treść nagrań została nadrukowana na arkuszach polipropylenu i umieszczona w kasetach na ścianie, aby udostępnić zawartość dla osób głuchoniemych.

0.04.3. Rodzina Kleinzahlerów

- **Widowisko multimedialne**

Rodzina Kleinzahlerów reprezentuje połowę XIX w. – początek rozwoju społeczności żydowskiej w Czarnym Dunajcu. Bohaterem filmu jest Arie Lejb Kleinzahler, którego poznajemy podczas pożegnania ze słynnym cadykiem Chaimem Halberstamem w Nowym

Sączu, gdzie pobierał nauki. Kolejna ze scen przedstawia podróż Ariego wraz z żoną Rachelą do Czarnego Dunajca i pierwsze kroki w nowej miejscowości; dalej widzimy Ariego uczestniczącego w rytuałach w synagodze, Ariego z żoną pochylonych nad dziecięcą kołyską, a dalej starsze małżeństwo pomagające dorosłemu już synowi w prowadzonym wyszynku. Tutaj opowieść się kończy, a lektor krótko tłumaczy dalsze losy rodziny.

- **Gablota**

Gablota przeznaczona na tefilin oraz tałas noszone podczas codziennych modlitw przez mężczyzn wyznających judaizm.

- **Plansza**

Plansza (zamontowana na konstrukcji umożliwiającej jej łatwą wymianę) opowiada o początkach osadnictwa żydowskiego w Czarnym Dunajcu, wyjaśnia rytuał obrzezania (ponieważ Arie zajmował się rytualnym obrzezaniem chłopców).

Wyposażenie stanowiska:

Zabudowa ekspozycyjna:

- zabudowa meblowa z gablotą
- instalacja szklana
- panel z nadrukiem
- konstrukcja dla panelu

Sprzęt AV i elektromechaniczny:

- projektor
- komputer sterujący
- elektronika do sterowania stanowiskiem
- głośnik
- folia pdlc

Zawartość multimedialna:

- animacja filmowa, 4 min.

0.04.4. Samuel Glücksman

- **Widowisko multimedialne**

Kolejnym przedstawicielem XIX w. jest Samuel Glücksman, człowiek majątny, aktywnie uczestniczący w działaniach mających na celu rozwój miejscowości. Widzimy eleganckiego mężczyznę w kapeluszu na głowie, spacerującego między budynkami, dyskutującego w gronie radnych, podpisującego umowy.

- **Plansza**

Plansza (zamontowana na konstrukcji umożliwiającej jej łatwą wymianę) poświęcona jest historii gminy Czarny Dunajec i społeczności żydowskiej w końcu XIX w. oraz funkcjom, jakie pełnili w tym czasie jej członkowie. Znajdzie się tutaj także opowieść o stosunkach między Żydami a pozostałymi mieszkańcami gminy.

Wyposażenie stanowiska:

Zabudowa ekspozycyjna:

- instalacja szklana
- panel z nadrukiem
- konstrukcja dla panelu

Sprzęt AV i elektromechaniczny:

- projektor
- komputer
- elektronika do sterowania stanowiskiem
- głośnik

Zawartość multimedialna:

- animacja filmowa, 4 min.

0.04.5. Aron ha-kodesz. Instalacja artystyczna

W miejscu dawnej szafy ołtarzowej, w której przechowywano Torę, pomiędzy centralnymi, półkolistymi oknami, znajduje się przestrzeń dla instalacji artystycznej – rzeźby upamiętniającej żydowskich mieszkańców Czarnego Dunajca.

Zakres merytoryczny stanowiska:

Wyposażenie stanowiska:

Zabudowa ekspozycyjna:

- instalacja artystyczna

Sprzęt AV i elektromechaniczny:

- oświetlenie.

0.04.6. Rodzina Horowitzów i rodzina Jonasów

- **Widowisko multimedialne**

Przedstawicielami dwudziestolecia międzywojennego zostały dwie rodziny – Horrowitzów i Jonasów, dzięki czemu istnieje możliwość zaprezentowania różnorodności mieszkańców. Jedną ze scen jest pozowanie wraz z dziećmi i w strojach góralskich do fotografii rodziny w strojach góralskich wraz z dziećmi. Widzimy pracowników zakładu krawieckiego, kierowców furmanek, piekarzy i sprzedawców pieczywa, a być może także scenę jazdy na łyżwach na rzece.

- **Gablota**

Mebel przeznaczony na dreidel, tj. bączek z wyrytymi na bokach hebrajskimi literami, przeznaczony do zabawy, gry związanej ze świętem Chanuka.

- **Plansza**

Opowiada o międzywojennych dziejach Żydów w Czarnym Dunajcu.

Wyposażenie stanowiska:

Zabudowa ekspozycyjna:

- zabudowa meblowa z gablotą
- instalacja szklana
- panel z nadrukiem
- konstrukcja dla panelu

Sprzęt AV i elektromechaniczny:

- projektor
- komputer
- elektronika do sterowania stanowiskiem
- głośnik

Zawartość multimedialna:

- animacja filmowa, 4 min.

0.04.7. Rodzina Lehrerów

- **Widowisko multimedialne**

Opowieść dochodzi tutaj do punktu krytycznego, lat 1939–1945. Tym razem bohaterem jest Józef Lehrer, którego poznajemy przed frontem jego sklepu, tuż przed rozpoczęciem wojny. Kolejne sceny prezentują ucieczkę rodziny z miasta (grupa ludzi wędrująca z tobołami wzdłuż lasu), powrót do Czarnego Dunajca, gestapowców wyprowadzających Józefa z domu. Lektor opowiada o zastrzeleniu Józefa Lehrera, wywiezieniu rodziny do Bełżca, o obozie pracy zlokalizowanym w czasie II wojny światowej w Czarnym Dunajcu.

- **Plansza**

Przedstawia losy Żydów podczas II wojny światowej.

Wyposażenie stanowiska:

Zabudowa ekspozycyjna:

- instalacja szklana
- panel z nadrukiem
- konstrukcja dla panelu

Sprzęt AV i elektromechaniczny:

- projektor
- komputer
- elektronika do sterowania stanowiskiem
- głośnik
- folia pdlc

Zawartość multimedialna:

- animacja filmowa, 4 min.

0.04.8. Wilhelm Hollender i Alfreda Bachner

- **Widowisko multimedialne**

Kończąc opowieść, wystawa prezentuje także szczęśliwe zakończenia. Bohaterami jest tutaj dwoje ludzi, których widzimy jeszcze przed wojną jako szczęśliwą parę – Alfreda Bachner i Wilhelm Hollender. Wojna przynosi obrazy rozstania i scenę z Alfredą stojącą tuż przed bramą z napisem „Arbeit macht frei”. Lektor, opowiadając dalsze losy, płynnie przenosi widza do kolejnej sceny – uwolnionej Alfredy, a następnie Alfredy w sukni ślubnej u boku Wolfa Weiflema, dalej opowiada o wyjeździe młodej pary do Bawarii.

Za chwilę opowieść powraca do obrazu przedwojennej pary w Czarnym Dunajcu. Tym razem lektor skupia się na dalszych losach młodego chłopaka, partnera Alfredy sprzed wojny. W finale pojawia się mężczyzna, słynny producent filmowy i scenarzysta Wilhelm Hollender, siedzący na krześle w trakcie nagrywania filmu, tuż obok operatora kamery.

- **Gablota**

Ner Tamid – tzw. światełko pamięci, płonące w synagogach na pamiątkę Świątyni Jerozolimskiej.

- **Plansza**

Przedstawia losy żydowskich mieszkańców Czarnego Dunajca po II wojnie światowej.

Wyposażenie stanowiska:

Zabudowa ekspozycyjna:

- zabudowa meblowa z gablotą
- instalacja szklana
- panel z nadrukiem
- konstrukcja dla panelu

Sprzęt AV i elektromechaniczny:

- projektor
- komputer
- elektronika do sterowania stanowiskiem
- głośnik

Zawartość multimedialna:

- animacja filmowa, 4 min.

0.04.9. Kalendarz żydowski. Panel dotykowy

Umiejscowione na zabudowie grafiki symbolizują kolejne święta kalendarza żydowskiego. Dotknięcie wybranego elementu powoduje interakcję – słychać dźwięki, pojawiają się opisy tekstowe, rozświetlają rysunki ściennie (np. menorą podczas opowieści o święcie Chanuka), wyświetlane są kolejne ukryte ilustracje i animacje. Elementem zabudowy są także przeszklenia, za którymi ukryto rekonstrukcje przedmiotów kojarzących się z wybranymi świętami – jak szofar (instrument dęty wykonany z rogu baraniego), na którym gra się z okazji Rosz ha-Szana (święta Nowego Roku).

Wyposażenie stanowiska:

Zabudowa ekspozycyjna:

- zabudowa meblowa z nadrukiem i gablotami
- repliki, 3 sztuki

Sprzęt AV i elektromechaniczny:

- projektor
- elektronika do sterowania stanowiskiem, pola dotykowe, 8 sztuk
- komputer sterujący
- głośniki, 2 sztuki

Zawartość multimedialna:

- aplikacja „Kalendarz żydowski”.

PIĘTRO

1.05. Babiniec – bohaterowie Czarnego Dunajca

Piętro poświęcone zostało bohaterom Czarnego Dunajca, którego mieszkańcy, niezależnie od wyznawanej religii, zaznaczyli mocnym śladem swoją obecność w historii Podhala, a także całej Polski. Tuż obok wyjścia z windy i pomieszczeń technicznych wkraczamy na Babiniec (antresolę), gdzie kolejne stanowiska odśladają wiedzę o historiach pochodzących z ziem gminy Czarny Dunajec.

Wyposażenie przestrzeni:

Zabudowa ekspozycyjna:

- instalacja artystyczna – kolumny
- siedziska

1.05.1. Biblioteka bohaterów

Otwarta aplikacja na dotykowym ekranie z bazą wiedzy o bohaterach z Czarnego Dunajca. Znajdują się tutaj biogramy osób zasłużonych, pochodzących z gminy Czarny Dunajec. Aplikacja daje możliwość uzupełniania treści przez pracowników gminy. W aplikacji należy uwzględnić m.in. takie postaci, jak: Jan Ciszek, Jakub Zachemski, Małgorzata Jachymiak, Andrzej Knapik, ks. Stanisław Szczypa.

Wyposażenie stanowiska:

Zabudowa ekspozycyjna:

- zabudowa meblowa

Sprzęt AV i elektromechaniczny:

- komputer
- monitor dotykowy 27"

Zawartość multimedialna:

- aplikacja „Biblioteka bohaterów”.

1.05.2. Powstania i powstańcy

Za kotarą, na postumencie, znajduje się interaktywna, dotykowa książka. Na poszczególnych stronach wyświetlane są fragmenty książek wraz z treściami tekstowymi,

autorskimi ilustracjami oraz animacjami. Aplikacja opowiada o uczestnikach zrywów narodowych: powstania chochołowskiego z 1846 r. (w oparciu o fragmenty książki Stanisława Eljasza-Radzikowskiego z 1904 r. pt. „Powstanie chochołowskie w roku 1846”) oraz o uczestnikach powstania styczniowego (z wykorzystaniem fragmentów „Wspomnień powstańca 1863 r.” autorstwa Jana Ciszka). Przewrócenie strony zmienia widok projekcji, dotknięcie ilustracji pozwala na wyświetlanie ukrytych informacji albo ukazanie dodatkowych animacji. Załączona do stanowiska plansza informuje o uczestnikach obu powstań, wywodzących się z terenów gminy Czarny Dunajec.

Wyposażenie stanowiska:

Zabudowa ekspozycyjna:

- panel z nadrukiem
- zabudowa meblowa
- przesłona dla projekcji

Sprzęt AV i elektromechaniczny:

- projektor
- komputer sterujący
- ekran projekcyjny
- oświetlenie

Zawartość multimedialna:

- aplikacja „Powstania i powstańcy”.

1.05.3. Legiony Polskie

Pośrodku przestrzeni znajduje się malowana w podhalańskie motywy wiejska, drewniana szafa. Na wieszaku, we wnętrzu, wisi mundur Legionów Polskich. Na dnie szafy leży plecak legionowy. Na półce, na wysokości zasięgu ręki dziecka, znajduje się fujarka, a obok niej dwa przyciski oraz głośnik zamontowany w półce, a także otwarty śpiewnik z tekstem pieśni „Przybyli ułani pod okienko” oraz informacją o autorze – Feliksie Gwiżdżu. Wszystkie elementy przechowywane w szafie są przymocowane w taki sposób, by utrudnić ich zupełne wyciągnięcie z szafy.

Po naciśnięciu pierwszego przycisku słychać nagranie pieśni, naciśnięcie drugiego uruchamia gawędę – nagrania Feliksa Gwiżdża przechowywane w archiwum rozgłośni Polskie Radio 24

(https://polskieradio24.pl/39/156/Artykul/1347405?fbclid=IwAR24VqstrL40W0_BSkE2DVTm7OnwNOuXX-2cujZV98YFj1jyVk8NaeGWXdM).

Na wieszakach wiszą także plansze (z możliwością ściągania i odwieszania na miejsce). Plansze opowiadają o historii Legionów (prezentują nazwiska legionistów z Czarnego Dunajca) oraz o dziejach strzelców podhalańskich, a także przedstawiają nadrukowane, wybrane strony „Gazety Podhalańskiej”.

Wyposażenie stanowiska:

Zabudowa ekspozycyjna:

- szafa
- rekonstrukcja munduru
- fujarka
- panele wieszane z nadrukiem, 3 sztuki

Sprzęt AV i elektromechaniczny:

- player,
- głośnik
- elektronika do sterowania stanowiskiem

Zawartość multimedialna:

- nagrania dźwiękowe – Feliks Gwiżdż.

1.05.4. Andrzej Knapczyk „Duch”. Interaktywne gęśle

W przesłoniętej przestrzeni umieszczono interaktywny instrument muzyczny. Instalacja składa się z umieszczonej na stojaku, pod kątem, prostokątnej płyty pleksi, na której dzięki paskom led wyświetlane są świetlne linie – struny gęśli. Na pleksi nadrukowany jest także kształt instrumentu. Całość pokryta jest nakładką dotykową, która umożliwia przeprowadzenie gry oraz skorelowana z monitorem zamontowanym pionowo na postumencie. Obraz w monitorze stanowi przedłużenie linii świetlnych wyświetlanych pod nakładką dotykową, widzimy na nim także instrukcję gry, a po dotknięciu strun, na monitorze pojawiają się płynące punkty, oznaczające miejsca, które należy dotknąć w określonym czasie, by odtworzyć wybrane melodie Andrzeja Knapczyka. Na ekranie umieszczona jest także powieść o Andrzeju Knapczyku oraz o roli góralskiej muzyki w walce narodowościowej, zamieszczona jest w formie prezentacji na dotykowym ekranie. Poza zasłonami znajduje się gabłota z replikami pamiątek po muzyku.

Wyposażenie stanowiska:

Zabudowa ekspozycyjna:

- zabudowa meblowa

- przesłona
- gablota
- repliki eksponatów: spinka, Srebrny Krzyż Zasługi,

Sprzęt AV i elektromechaniczny:

- komputer sterujący
- monitor 27"
- głośnik
- nakładka dotykowa
- paski led

Zawartość multimedialna:

- aplikacja „Gęśle”.

1.05.5. Oś czasu – historia Czarnego Dunajca. Interaktywna ściana

Na osi czasu umiejscowiono kamienie milowe historii Czarnego Dunajca. Dotknięcie wybranego elementu powoduje interakcję – słysząc dźwięki, pojawiają się opisy tekstowe, rozświetlają rysunki ściennie, wyświetlane są kolejne ukryte ilustracje i animacje. Na osi czasu zostały uwzględnione m.in. takie wydarzenia, jak: lokacja wsi, rozwój wsi, zajęcie wsi przez władze austriackie, uzyskanie praw miejskich, udział w powstaniach narodowościowych (chochołowskie, styczniowe), I wojna światowa, plebiscyt na Spiszu i Orawie, przyłączenie do Rzeczypospolitej Polskiej, zjazd Związku Podhalańskiego, II wojna światowa, odzyskanie niepodległości.

Wyposażenie stanowiska:

Zabudowa ekspozycyjna:

- zabudowa meblowa z nadrukiem

Sprzęt AV i elektromechaniczny:

- projektor
- elektronika do sterowania stanowiskiem, pola dotykowe, 8 sztuk
- komputer sterujący

Zawartość multimedialna:

- aplikacja „Oś czasu”.

1.05.6. Związek Podhalań. „Wskazania dla synów Podhala”

Czujka ruchu wykrywa obecność zwiedzającego, uruchamiając odtwarzane z głośnika nagranie lektorskie fragmentów przemówienia Władysława Orkana „Wskazania dla synów

Podhala”. W otworach w blacie postumentu, pokrytego po bokach lustrzanym laminatem, wsunięte są (zamontowane na linkach zabezpieczających utrudniających ich całkowite wyjęcie) tabliczki z nadrukiem. Szczyty tabliczek wystają ponad poziom blatu, a na ich górnej krawędzi (jak na grzbietach książek) nadrukowano tytuł płytki. Po wyjęciu widać zdjęcia wykonane podczas zjazdów Związku Podhalańskiego, a także zdjęcia oraz biografie jego działaczy związanych z gminą Czarny Dunajec, takich jak Feliks Gwiżdż czy Jakub Zachemski.

Wyposażenie stanowiska:

Zabudowa ekspozycyjna:

- zabudowa meblowa
- zadrukowane tabliczki, 7 sztuk

Sprzęt AV i elektromechaniczny:

- głośnik kierunkowy
- player
- czujka ruchu

Zawartość multimedialna:

- aktorskie nagranie dźwiękowe – Władysław Orkan.

1.05.7. Stanisław Frączysty. Kurierzy

Interaktywna gra strategiczna, stanowiąca połączenie dotykowego, zabudowanego pod kątem, w poziomie monitora oraz podświetlanej makiety terenów granicy polsko-słowackiej w okolicy Czarnego Dunajca. Tematem stanowiska są losy kurierów, których zadaniem było przeprowadzanie ludzi oraz przenoszenie wiadomości, pieniędzy i towarów przez granicę. Zadaniem zwiedzającego jest wybranie na dotykowym ekranie odpowiedniej trasy przerzutu – zależnie od okoliczności oraz możliwości. Wybrana trasa podświetla się na makiecie, a na monitorze wyświetlana jest opowieść o skutkach podróży przez wybraną trasę.

Aplikacja wyświetla także prezentację o kurierach wywodzących się z gminy Czarny Dunajec.

Wyposażenie stanowiska:

Zabudowa ekspozycyjna:

- zabudowa meblowa
- makietę

Sprzęt AV i elektromechaniczny:

- podświetlenie makiety

- komputer
- monitor dotykowy 27"

Zawartość multimedialna:

- aplikacja „Kurierzy”.

1.01, 1.02, 1.03, 1.04. Pomieszczenia techniczne i sanitarne

Tuż obok wyjścia z windy znajdują się pomieszczenia techniczne dla obsługi wystawy (rozdzielnia elektryczna) oraz toaleta dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Wyposażenie przestrzeni:

Sprzęt AV i elektromechaniczny:

- wyposażenie rozdzielni

Zawartość multimedialna:

- system sterowania wystawą.

PODDASZE

2.01. Sala warsztatowa

Znajduje się tutaj sala warsztatowo-konferencyjna z udogodnieniem w postaci niewielkiego aneksu kuchennego. W wydzielonych pomieszczeniach umiejscowiono pomieszczenie gospodarcze, serwerownię dla obiektu oraz pomieszczenie techniczne przeznaczone dla centrali wybranego przez Zamawiającego systemu grzewczego.

Wyposażenie przestrzeni:

Zabudowa:

- zabudowa meblowa aneksu kuchennego wraz z wyposażeniem małego AGD (czajnik, ekspres do kawy)
- stół z krzesłami

Sprzęt AV i elektromechaniczny:

- komputer
- projektor.

**Wytyczne do architektury i instalacji budynku związanych z ekspozycją.
Konieczne działania budowlane**

Strefa wejściowa

- rozbiórka ściany znajdującej się między istniejącym korytarzem a pomieszczeniem zlokalizowanym po prawej stronie po wejściu do obiektu;
- modyfikacja poziomej posadzki w pomieszczeniu znajdującym się po prawej stronie od wejścia do obiektu; rozbiórka posadzki i doprowadzenie wysokości do punktu 0 całego obiektu;
- wykonanie otworu w stropie między parterem a piętrem, służącego do wprowadzenia windy osobowej;
- demontaż pieca kaflowego;
- wykonanie przyłącza wod-kan w pomieszczeniu 0.03 oznaczonego na planie przebudowy;
- przebudowa instalacji elektrycznej;
- modyfikacja warstw wykończeniowych ścian, sufitu oraz podłogi.

Sala główna

Konieczne działania budowlane:

- rozbiórka części stropu nad parterem (dopasowanie do otworów okiennych ściany szczytowej i lokalizacji słupów);
- przywrócenie pierwotnej lokalizacji stolarki okiennej: odtworzenie dwóch otworów okiennych wraz z wprowadzeniem stolarki okiennej nawiązującej do oryginalnej;
- demontaż wtórnych drzwi wejściowych znajdujących się od strony ul. Sienkiewicza oraz zamurowanie otworu cegłą pochodzącą z rozbiórki, spełniającą podobne parametry wizualne i wytrzymałościowe, co cegła oryginalna;
- przebudowa instalacji elektrycznej;
- wykonanie podłogi w formie wylewki betonowej szlifowanej, bądź pokrytej warstwą żywicy poliuretanowej;
- ściągnięcie warstw wtórnych malatur ściennych znajdujących się w sali głównej i przywrócenie pierwotnego wykończenia ścian. Warstwy historycznej malatury należy odpowiednio zabezpieczyć i w razie konieczności podkleić. Wszelkie działania powinny być zgodne z programem prac konserwatorskich opracowanym dla obiektu. W przypadku braku występowania dużej ilości historycznych malatur należy pomalować ściany techniką wabi-sabi;
- przebudowa instalacji elektrycznej.

Piętro

Konieczne działania budowlane:

- rekonstrukcja szprosów tworzących formę gwiazdy Dawida znajdujących się w okrągłym oknie zlokalizowanym w ścianie szczytowej obiektu;
- wykonanie podłogi wykończonej parkietem drewnianym bądź materiałem imitującym drewno;
- ściągnięcie warstw wtórnych malatur ściennych znajdujących się w sali głównej i przywrócenie pierwotnego wykończenia ścian. Warstwy historycznej malatury należy odpowiednio zabezpieczyć i w razie konieczności podkleić. Wszelkie działania powinny być zgodne z programem prac konserwatorskich opracowanym dla obiektu. W przypadku braku występowania dużej ilości historycznych malatur należy pomalować ściany techniką wabi-sabi;
- przebudowa instalacji elektrycznej.

Poddasze

Konieczne działania budowlane:

- wymiana pokrycia dachowego, montaż odpowiednich izolacji, sprawdzenie stanu technicznego więźby dachowej i wykonanie ewentualnych wzmocnień, docieplenie dachu, wykończenie poddasza systemem g-k;
- sprawdzenie nośności stropu i wykonanie ewentualnych wzmocnień;
- podniesienie poziomu posadzki do wysokości belek będących częścią więźby dachowej;
- modyfikacja schodów prowadzących na poddasze (modyfikacja konstrukcji i dodanie stopni pozwalających na dostęp do części warsztatowo-konferencyjnej);
- postawienie ścianek działowych wydzielających pomieszczenia gospodarcze, techniczne oraz serwerownię oraz montaż stolarki drzwiowej.

Spis załączników

Załącznik nr 1. Plan przebudowy

Załącznik nr 2. Wytyczne do instalacji elektrycznej

Załącznik nr 3. Koncepcja aranżacji plastycznej – zestawienia wrażeniowe

Załącznik nr 4. Wstępne wizualizacje koncepcji przestrzeni

Załącznik nr 5. Wykaz elementów z kosztorysem